Stockholms läns landsting

Forsknings- och personallandstingsråd

Peter Carpelan (M)

INTERPELLATIONSSVAR

2018-02-08 LS 2017-1501

Svar på interpellation 2017:59 av Jens Sjöström (S) om myten om bristen på utbildade sjuksköterskor

Jens Sjöström (S) har ställt följande frågor till mig om myten om bristen på utbildade sjuksköterskor

1. Hur många sjuksköterskor är planerade att bli snabbutbildade till sjuksköterskor? Vilka är dina åtgärder för att lösa bristen på undersköterskor?

2. Kommer sjuksköterskor som är snabbutbildade att erhålla en legitimation enligt Socialstyrelsens krav?

3. Varför är du inte mer angelägen om att erbjuda lön och arbetsvillkor som gör att verksamheterna kan behålla och nyrekrytera de sjuksköterskor som finns i Stockholms län idag?

4. När tänker du starta en snabbutbildning för undersköterskor?

Som svar vill jag anföra följande:

Stockholms läns landsting är en av Sveriges största arbetsgivare med nästan 45 000 medarbetare. De flesta arbetar som läkare, sjuksköterskor och undersköterskor runtom i landstingets hälso- och sjukvårdsverksamheter.

Under min ledning som forsknings- och personallandstingsråd har arbetet med kompetensförsörjningsfrågorna intensifierats. Ett arbete som Socialdemokraterna valt att stå utanför. 2016 fattade landstingsfullmäktige beslut om en landstingsövergripande kompetensförsörjningsstrategi (LS 2015-0098) som pekar ut kompetensförsörjning, utbildning, vidareutbildning, lönebildning samt ledarskap som områden där vi som arbetsgivare kan och måste bli bättre. Strax innan sommaren 2017 kompletterades strategin med en konkret handlingsplan (LS 2016-1483) innehållandes 32 uppdrag som hälso- och sjukvårdsverksamheterna behöver effektuera fram till 2019.

Två av uppdragen i handlingsplanen var att ta fram kliniska karriärer – kompetensstegar – för sjuksköterskor och undersköterskor. Dessa uppdrag har effektuerats och resulterat i

Postadress Box 22550 104 22 STOCKHOLM
Besöksadress Landstingshuset Hantverkargatan 45
Telefon 08-737 25 00 *(vx)*
E-mail peter.carpelan@sll.se

kompetensstegar vari ansvar, erfarenhet och utbildning tydligt konkretiseras för respektive steg. Syftet med kompetensstegarna är även att lönesättande chefer enklare ska kunna differentiera lönerna i sjuksköterske- och undersköterskegrupperna. Det fungerar på läkarsidan och bör således fungera för andra professionsgrupper inom sjukvården.

Sedan 2017 erbjuder landstinget dessutom full lön för sjuksköterskor som väljer att genomgå specialistutbildning till barnmorska, distriktssjuksköterska och specialistsjuksköterska. Tanken med satsningen är att säkra kompetensförsörjningen av framförallt specialistsjuksköterskor som det idag råder brist på inom en rad specialiteter.

Innan midsommar 2017 tecknade Stockholms läns landsting och Vårdförbundet avtal om en ny arbetstidsmodell för bland annat sjuksköterskor och barnmorskor som på ett tydligt sätt premierar arbete på så kallad obekväm arbetstid under kväll, natt och helg. I likhet med läkarnas jour- och beredskapsavtal behöver övriga grupper i sjukvården liknande arbetstidsmodeller för att kompenseras för arbete under tider som kan anses obekväma. Diskussioner pågår därför även med Svenska Kommunalarbetareförbundet om ett liknande avtal för deras yrkesgrupper inom akut- och slutenvården.

Därutöver behöver vi, politiker, tänka nytt och framåtsyftande för att samhällsutvecklingen ska gå framåt. Ett sådant förslag var att landsting/regioner skulle överta ansvaret för sjuksköterskornas specialistutbildning. Jag är därför glad för att förslaget, som interpellanten kritiserade, ändock tagits med i den utredning som den socialdemokratiskt ledda regeringen tillsatt om att se över sjuksköterskornas specialistutbildning (Dir. 2017:86). Vidare konstaterade även Göran Stiernstedt i utredningen *”Effektiv vård”* (SOU 2016:2) att sjuksköterskornas utbildning på både grund- och specialistnivå borde ses över.

I december framförde vi ett annat förslag om att se över förutsättningarna för att skapa ett så kallat snabbspår för undersköterskor att bli sjuksköterskor och på så sätt säkerställa kompetensförsörjningen av sjuksköterskor. Det krävs naturligtvis en noggrann analys innan ett snabbspår skulle kunna bli verklighet samt på vilket sätt detta skulle kunna realiseras. Vi kommer därför, precis som vid förslaget om övertagandet av specialistsjuksköterskeutbildningen, bjuda in universitet, fackliga företrädare och professionsföreträdare.

Problematiken kring att anställa undersköterskor idag handlar främst om att utbildningarna inte är likriktade nationellt samt att de i alldeles för hög grad fokuserar på den kommunala omsorgsverksamheten och ej hälso- och sjukvård. Detta har Stockholms läns landsting påpekat i yttrandet till utredningen *”En gymnasieutbildning för alla – åtgärder för att alla unga ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning”* (SOU 2016:77). Därför hoppas vi att den socialdemokratiska regeringen skyndsamt kvalitetssäkrar vård- och omsorgsprogrammen och inför en undersköterskeexamen.

Med bakgrund av ovan arbetar således Stockholms läns landsting intensivt med kompetensförsörjningsfrågorna. Dels genom att förändra en i många delar föråldrad arbetsorganisation med förlegade hierarkier och stuprör mellan professionerna som fortfarande präglar hälso- och sjukvården. Dels genom att våga tänka nytt och pröva idéer som inte tidigare förts fram i debatten. Kanske även detta förslag tas med i en kommande statlig utredning i likhet med specialistsjuksköterskeutbildningen?

Slutligen kan konstateras att arbetsmarknaden för läkare och sjuksköterskor idag är mycket större än den landstingsdrivna hälso- och sjukvården. Försäkringsbolag, offentliga

förvaltningar och privata vårdgivare konkurrerar också om sjukvårdens medarbetare. Som moderat företrädare tycker jag givetvis att det är bra med en arbetsmarknad med fler arbetsgivare. Det gör att arbetsgivarna behöver vässa sig för att lyckas rekrytera. Det innebär dock också att behovet av fler utbildningsplatser är väsentligt mycket större än de utbildningsplatser som den Socialdemokratiskt ledda regeringen beslutat om.

Därmed anser jag interpellationen besvarad.

Stockholm den 8 februari 2018

Peter Carpelan